

Vervolg van blz. 20

voor de lunch. Alle kinderen zitten in kleine groepjes en pakken hun wortels, appels en boterhammen al kletsend uit. Als ze klaar zijn met eten ruimen ze hun spulletjes op en gaan naar buiten naar het schoolplein.

De taken van de juf

In het tweede deel van de ochtend gaat het leren door en worden er nog meer spelletjes gespeeld, met af en toe wat geruzie. Sommige kinderen hebben meer aandacht nodig van de leerkrachten, sommige worden tijdens hun activiteiten begeleid en andere kunnen hun spel prima zelf af. De leerkrachten organiseren het begin van de ochtend maar het zijn de kinderen die bepalen hoe de dag verder verloopt. Als de docenten echter zien dat een kind wat extra aandacht nodig heeft, beslissen ze als team hoe ze dit kind het beste kunnen ondersteunen. Een goede samenwerking met de onderwijsassistent Anna Kunz is hierbij erg handig. Alle betrokken docenten weten van ieder van hun zesenvestig Grundstufekinderen precies op welk niveau ze zitten.

Wanneer en hoe leren de kinderen dan te schrijven en te tellen? Uiteindelijk moeten alle kinderen meedoen aan het curriculum om de overstap naar de basisschool te kunnen maken. 'Het klopt dat we geen gestructureerd tijdschema hebben', zegt Laura Papacella, 'maar we nemen wel regelmatig kinderen uit het derde jaar apart om met hen te lezen, te schrijven en te tellen.' Deze kinderen hebben ook twee keer per week middaglessen zonder de jongere kinderen.

Luzia zal binnenkort ook met deze lessen meedoen. 'Dan krijg ik een schooltas', zegt ze.

Regina Kesselring werkt aan de afdeling Onderwijs in de stad Zürich (Zwitserland).

De eerste stap

De eerste schooldag kan ook voor ouders erg spannend zijn. In Schotland worden jonge kinderen en hun ouders voorbereid op en ondersteund bij de entree in school.

DOOR: AILEEN MCLEAN – In Schotland gaan kinderen voor het eerst naar school als ze tussen de 4,5 en 5,5 jaar oud zijn. dat is jonger dan in de meeste Europese landen. Sommige ouders vinden het een moeilijke keuze als ze hun kind in november inschrijven. Dit is 9 maanden voordat de school begint (in augustus) en er is dus nog genoeg tijd voor het kind om zich voor te bereiden.

Sommige ouders kiezen ervoor om de overgang naar school uit te stellen zolang hun kind nog geen vijf jaar is aan het begin van het schoolsemester. Kinderen die tussen half augustus en december jarig zijn krijgen soms financiële ondersteuning voor een extra jaar kinderopvang, naar beoordeling van de lokale autoriteit. In Edinburg ligt het aantal kinderen dat later naar school gaat hoger dan in andere delen van Schotland. Daarom besloten we te onderzoeken waarom ouders besluiten hun kind later naar school te laten gaan en de bevindingen te delen met ouders en professionals.

Onderzoek

Opvallend genoeg bestaat er weinig onderzoek dat ondersteunt dat het beter is voor kinderen om op latere leeftijd naar school te gaan dan hun leeftijdsgenoten. Eén onderzoek, in 2002, van de Amerikaanse ontwikkelingspsycholoog Deborah Stipek en collega's, suggereert dat oudere kinderen in het begin misschien sneller vooruitgang boeken maar dat dit niet blijvend is. Na drie jaar op school kunnen

er nadelen optreden voor kinderen die later aan school zijn begonnen: ze hebben meer kans om de middelbare school zonder diploma te verlaten en kunnen sociale en emotionele problemen ervaren. Het blijkt echter dat de angst van ouders over de schoolrijpheid en ontwikkeling van hun kinderen in alle landen en settings hetzelfde is, ongeacht de leeftijd waarop school begint. Het is dus vooral belangrijk om te bekijken hoe we kinderen in deze overgangperiode het beste kunnen ondersteunen.

Het educatieve Schotse kader voor kinderen vanaf drie jaar – *Curriculum for Excellence* – hecht belang aan het ontwikkelen van kinderen door uitdagende, uitdagende leeromgevingen met de nadruk op emotioneel en fysiek welzijn en de vrijheid om persoonlijke interesses na te leven. Voor beroepsbeoefenaars die met het jonge kind werken moet dit als muziek in de oren klinken: het personeel krijgt meer vrijheid dan ooit tevoren om de formele scholing speelser te maken en vroegschoolse ervaringen mee te nemen om er zo voor te zorgen dat kinderen zich ontwikkelen door middel van 'actief leren', of leren door te doen.

Planmatig

We moeten er echter ook voor zorgen dat de geletterdheid en gecijferdheid wordt bevorderd en dat de leerontwikkeling planmatig verloopt, met sterke ondersteuning tijdens de overgang, vooral als kinderen vanuit verschillende opvangvoorzieningen instromen op de

basisschool: één Edinburgse leerkracht verwelkomt kinderen van 22 verschillende kinderopvangcentra. De klassen zijn klein, meestal 25 kinderen of minder, en op 16 procent van de scholen zelfs minder dan 20. De meeste klassen hebben ondersteunend personeel, bijvoorbeeld uit de opvang. Onder de kinderen die in augustus aan school beginnen heerst een grote verscheidenheid aan vaardigheden en ontwikkeling. In Edinburg is onze boodschap dat de school klaar moet zijn voor het kind en niet het kind voor de school.

In Juniper Green Primary School beginnen de eerste contacten al vóór de kinderopvang, met een huisbezoek van het personeel bij alle kinderen thuis. 'Het is een dergelijke persoonlijke aanpak die zo belangrijk is in de jonge jaren', legt het vertegenwoordigende schoolhoofd Ingrid Donaldson uit. De school heeft in alle klassen actief leren ontwikkeld en bijna alle kinderen hebben het drukke kinderopvangcentrum bezocht. Dit betekent dat er veel gelegenheden zijn geweest voor het personeel, de kinderen en de gezinnen om elkaar te leren kennen. Ouders worden actief aangemoedigd om te participeren, bijvoorbeeld door foto's op te sturen van het 'leerverhaal' van ieder kind, of door mee te helpen bij activiteiten.

Positief

Op een andere plek in de stad – op de Corstorphine Primary School – is betrokkenheid van ouders ook een prioriteit. Hier heeft schoolhoofd Jennifer Ross ervoor gezorgd dat ouders twee keer per week op school worden uitgenodigd om aan het eind van de dag samen met hun kinderen aan activiteiten mee te doen. Het programma heeft unaniem positieve feedback ontvangen.

'Ouders waarderen vooral de gelegenheid om de verschillende lestechnieken mee te maken in de klas', zegt ze. 'Op deze manier krijgen ouders inzicht om de juiste vragen te stellen, zowel wat betreft school als huiswerk. Ouders vinden ook dat ze door deze schoolervaring zelf ideeën op kunnen doen om thuis uit te voeren. We gaan zeker verder met deze

initiatieven en zoeken uit of deze aanpak ook voor andere schoolniveaus waardevol kan zijn.'

Het personeel is uiteraard essentieel bij de ondersteuning van de overgang naar school. Op Juniper Green is het een ervaren kinderleider die de kinderen en de docenten van groep 1 begeleidt. Het is haar taak om met de leerkrachten verschillende speelactiviteiten te ontwikkelen die gelinkt zijn aan de vaardigheden die de kinderen nog moeten ontwikkelen of al aan het ontwikkelen zijn. Volgens schoolhoofd Karen Noble is het inzetten van het personeel in zowel de zorgvoorzieningen als het onderwijs belangrijk om de link met de opvangcentra te behouden. 'We hebben geluk met onze klaslokalen, die we tot gezamenlijke ruimte om kunnen bouwen', vertelt ze. 'De input van de kinderopvangmedewerkers geeft ons de kennis om te plannen, te observeren en om kinderen te helpen bij het uitkiezen van activiteiten en

Kinderen hebben tijd en ruimte nodig om hun fantasie de vrije loop te laten. Toen ik met Ruben sprak, die met schelpjes in het zand speelde, kwam ik er al snel achter dat hij eigenlijk raketten naar de maan aan het vliegen was. Het leukste aan school vond hij dat hij in de activiteitenhoek kon spelen. Tiegan vertelde me: 'In de kinderopvang mag je de hele tijd doen wat je zelf leuk vindt en op school mag dat maar soms'. Ze maakte zich ook zorgen dat het zou regenen tijdens speeltijd.

spelletjes die speciaal gemaakt zijn om hun vaardigheden te ontwikkelen. Met name voor geletterdheid en rekenvaardigheid.'

Gedurende de eerste vijf weken eindigt de schooldag rond lunchtijd. Maar elke middag nodigen de leerkrachten van de jongste groep beurtelings kinderen met hun ouders uit in de klas om ze persoonlijk te leren kennen, een onderzoekje uit te voeren en eventuele zorgen van de ouders te bespreken. 'De meeste ouders willen weten of hun kind zich gelukkig voelt en vriendjes heeft gemaakt. Ze willen niet dat hun kind alleen op het schoolplein staat', aldus Alison Craig die voor de derde keer in de jongste groep lesgeeft.

Op beide scholen maken kinderen nu veel gemakkelijker en soepeler de overgang naar formele scholing dan eerder het geval was. Op Juniper Green wordt ieder kind gelinkt aan een oudere *buddy* die al op school zit en Alison Craig deelt haar dag zo in dat kinderen zowel individuele, gedeelde als groepsactiviteiten kunnen doen en ook nog keuzeruimte overhouden. Kinderen stappen makkelijk en snel over van de ene activiteit naar de andere: het is nauwelijks te geloven dat deze kinderen hier pas sinds drie weken zijn. In heel Edinburg heeft het personeel er hard voor gewerkt om ervoor te zorgen dat de jongste kinderen op verschillende manieren bij leeractiviteiten betrokken zijn. Nog belangrijker is dat de kinderen er relaxt en blij uitzien. Ouders kunnen gerustgesteld zijn.

Aileen McLean is Senior Onderwijs Manager voor de gemeenteraad van Edinburg